

95/16

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření Střediska cenných papírů a Centra kupónové privatizace s prostředky vybranými na základě zákona a státními prostředky, finančního a majetkového vypořádání při ukončení činnosti Centra kupónové privatizace

Kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1995 pod číslem 95/16. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jana Krejčová.

Cílem kontroly bylo prověřit účelnost a hospodárnost nakládání se státními prostředky a s finančními prostředky vybranými na základě zákona a ověřit správnost finančního a majetkového vypořádání se státem u Centra kupónové privatizace.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících z Odboru státního rozpočtu a státního závěrečného účtu NKÚ v období od května 1995 do března 1996 u těchto kontrolovaných osob:

- Centrum kupónové privatizace (dále jen "CKP"), příspěvková organizace,
- Středisko cenných papírů (dále jen "SCP"), příspěvková organizace,
- Ministerstvo financí (dále jen "MF") jako zřizovatel obou uvedených organizací.

Kontrolováno bylo u CKP období od roku 1994 do ukončení činnosti organizace, u SCP pak období roku 1994 a roku 1995.

Námítky proti obsahu kontrolních protokolů podaly všechny kontrolované osoby a byly vypořádány rozhodnutími vedoucího skupiny kontrolujících. O odvolání proti rozhodnutí o námitkách všech kontrolovaných osob rozhodlo Kolegium NKÚ na svých zasedáních usneseními ze dne 6. 5. a 8. 7. 1996.

K o l e g i u m N K Ú na svém XIV. zasedání dne 26. srpna 1996

s c h v á l i l o usnesením č. 9/XIV/96
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

A. Centrum kupónové privatizace porušilo:

1. ustanovení § 45 odst. 1, 2 a 6 zák. č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění zákona č. 544/1992 Sb., která stanoví:

"Podniky nemohou uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku sloužícího k provozování jejich podnikatelské nebo jiné hospodářské činnosti, popř. sloužícího ke kulturním a sociálním potřebám, k němuž mají právo hospodaření, nakládat se svými majetkovými účastmi na podnikání právnických osob, ani tyto zakládat či majetek do podnikání těchto osob nově vkládat. To neplatí při poskytování náhrad podle zvláštních předpisů."

"Výjimky z ustanovení první věty odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit vláda."

"Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na právnické osoby uvedené v § 1 odst. 2. Na rozpočtové a příspěvkové organizace se ustanovení odstavců 1 a 2 vztahují, jen pokud jde o úplatné převody majetku s výjimkou pozemků. Rozpočtové a příspěvkové organizace postupují při bezúplatných převodech majetku a při úplatných převodech pozemků podle zvláštních předpisů."

dále bod Ib) usnesení vlády ČR č. 197 ze dne 18. 3. 1992, kterým se mění usnesení vlády ČR č. 139 ze dne 3. 5. 1991, o postupu při provádění ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., který mj. stanoví, že:

"... státní podniky ... a jiné státní organizace mohou ... uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku ... v těch případech, kdy se jedná o prodej základních prostředků se zůstatkovou hodnotou do 15 000 Kč, přičemž prodej nemovitostí může být realizován minimálně za ceny stanovené znalcem."

a ustanovení § 14 odst. 4 vyhlášky FMF č. 119/1998 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "vyhláška č. 119/1988 Sb."), kde se mj. stanoví:

"Při bezúplatném převodu vlastnictví národního majetku ... na jinou organizaci ... Uskutečňuje-li takový převod ... organizace řízená ústředním orgánem státní správy ... je k platnosti smlouvy třeba schválení ... ministerstva financí..."

O d ů v o d n ě n í:

CKP zakoupilo v období let 1991 až 1994 pro potřeby kupónové privatizace výpočetní techniku (hardware a software, komponenty sítě - modemy, ethernet karty) a následně ji předalo Podniku výpočetní techniky Praha, a. s., (dále jen "PVT") na základě příslušných smluv a dodatků do bezúplatného užívání. Po ukončení kupónové privatizace v roce 1995 CKP odprodalo výpočetní techniku v pořizovací hodnotě 537 876 tis. Kč PVT za zůstatkovou cenu dle účetnictví 46 351 tis. Kč. Zůstatková cena výpočetní techniky byla stanovena s použitím 25% odpisové sazby bez přihlídnutí k cenovým relacím uvedeným v cenících firem, které nabízejí nové a použité výrobky výpočetní techniky se shodnými nebo srovnatelnými technickými parametry. CKP rovněž nepřihlédlo a nevzalo v úvahu metodu procentního snížení ze základu pořizovací ceny pro hardware.

K uskutečnění prodeje CKP nemělo podle platných předpisů souhlas vlády ČR ani souhlas MF.

Do tohoto prodeje bylo zařazeno bez ceny, tj. s nulovou zůstatkovou hodnotou, celkem 1 387 ks výpočetní techniky (hardwaru) v celkové hodnotě 226 498 tis. Kč.

Podle znaleckých posudků, které byly vypracovány soudními znalci na základě požadavku NKÚ, byla výpočetní technika prodána o 117 660 tis. Kč levněji, než činily prodejní ceny v době prodeje na trhu obvyklé. Nízkým oceněním výpočetní techniky došlo ke snížení čistého výnosu CKP, který bylo CKP povinno odvést podle ustanovení § 23 odst. 3 zákona č. 92/1991 Sb. do Fondu národního majetku (dále jen "FNM");

2. ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, kde se mj. stanoví:

"Za předmět ochrany se považují i programy počítačů...",

ustanovení § 14 odst. 1 výše uvedeného zákona, kde se mj. stanoví:

"Užití díla, pokud to není dovoleno přímo zákonem, lze jen se svolením autora.",

ustanovení § 19 odst. 2 téhož zákona, kde se mj. stanoví:

"Nabyvatel smí získané oprávnění převést na třetí osobu jen se svolením autora.",

ustanovení § 30 téhož zákona, které mj. stanoví:

"Kdo nabude originálu díla nebo jeho rozmnoženiny, nenabývá tímto převodem práva k užití díla, není-li výslovně ujednáno jinak."

O d ů v o d n ě n í :

Přestože se CKP nestalo výlučným vlastníkem softwaru, který pouze užívalo, a k šíření softwarových produktů nebylo podle výše uvedeného autorského zákona a podle uzavřených smluv oprávněno, byl předmětem prodeje spolu s prostředky výpočetní techniky i software. Software byl oceněn obdobně jako hardware použitím 25% odpisové sazby, přestože hodnota těchto produktů je neměnná.

Vedle toho porušilo CKP i závazky obsažené ve smlouvách, kterými předmětný software pořizovalo.

Např. odstavec 6 licenční smlouvy uzavřené mezi CKP, PVT a PVT Bratislava jako uživateli a firmou Software AG jako dodavatelem, který stanovil:

"Odběratel licence se zavazuje, že po ukončení smlouvy vrátí dodavateli licence veškeré podklady o systému (dokumentaci, příručky, databáze a jejich kopie), a že vymaže uložený systém. Odběratel licence zaručí plné vrácení popř. vymazání, a podá na požádání dodavatele licence prohlášení o včasném a úplném provedení této povinnosti..."

Předmětem smlouvy bylo užívání softwarových systémů specifikovaných v licenčním listu. Šlo o nevýlučnou licenční smlouvu, v níž byla dohodnuta zdržovací

povinnost odběratele licence. Dodavatel licence si ponechal autorské právo k licenci. Všechny tři subjekty na straně odběratele byly seznámeny s podmínkami smlouvy, smlouvu podepsaly, a byly si tedy vědomy, že licenční smlouvou nedošlo k převodu autorských práv, jež byly jejím předmětem. CKP se nemohlo stát vlastníkem softwaru, ale pouze jedním z jeho uživatelů. Přesto v nepojmenované smlouvě o prodeji majetku ze dne 20. 9. 1995 ve znění dodatku ze dne 12. 10. 1995 je užívána terminologie obvyklá pro vlastnické právo (nikoliv právo užívání), jako např. "prodej majetku", "vlastnické právo" apod. Odběratelé licence, a tedy i CKP, nabyli od dodavatele pouze odvozené nevýlučné právo užívat programy a dokumentaci za podmínek a v rozsahu stanovených předmětnou smlouvou. Podle této smlouvy měl uživatel softwaru firmě Software AG po ukončení smlouvy vše včetně dokumentace vrátit, nikoli prodat. CKP se tudíž nestalo a ani nemohlo stát vlastníkem počítačových programů. Nemohlo tedy v tomto případě platně dojít k převodu vlastnického práva mezi CKP a PVT vzhledem k ustanovení § 37 a 39 občanského zákoníku.

Z uvedeného vyplývá, že smlouva ze dne 29. 9. 1995 mezi CKP a PVT je v částech týkajících se prodeje softwaru neplatná a že lze v uzavření této smlouvy spatřovat porušení licenční smlouvy, a zřejmě i autorského zákona.

O podezření z případného porušení autorského zákona informoval NKÚ orgány činné v trestním řízení;

3. ustanovení § 6 písm. d) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde se mj. stanoví:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména: ...

d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním, ..."

O d ů v o d n ě n í :

CKP přenechalo PVT podle čl. III dodatku č. 2 smlouvy ze dne 27. 5. 1993 výpočetní techniku k bezúplatnému používání k zajišťování podnikatelské činnosti. Na úhradu měsíčních plateb za užívání majetku CKP se smluvní strany dohodly až na základě dodatku smlouvy č. 4 ze dne 1. 8. 1994.

V důsledku těchto skutečností byly kráceny vlastní příjmy CKP o částku 390 tis. Kč;

4. ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "zákon č. 563/1991 Sb."), která mj. stanoví:

"Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."

"Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou ... ; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace."

"Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků."

ustanovení čl. XIV odst. 1, čl. VII (příloha č. 2 - Úvod) a čl. V odst. 1 (příloha č. 2 - Účtová třída 0) Opatření FMF č. j. V/20 530/1992 - Účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, která mj. stanoví:

"Za inventarizační rozdíl, jako rozdíl mezi evidovaným stavem majetku a závazků a skutečným stavem majetku a závazků zjištěným inventurou, se považují výlučně případy, kdy

a) skutečný stav je nižší (manko ...) než evidovaný stav ...,

b) skutečný stav je vyšší (přebytek) než evidovaný stav ..."

"Dnem uskutečnění účetního případu je den, ve kterém dojde ke ... zjištění manka, schodku, přebytku či škody ..."

"Investiční majetek se vyřazuje prodejem, likvidací, bezúplatným převodem (darováním) ... , v důsledku škody nebo manka."

O d ů v o d n ě n í:

Výše uvedená ustanovení nebyla dodržena v případě provádění inventarizace majetku CKP k 31. 12. 1994 předaného na základě uzavřených smluv a dodatků k nim o dočasném užívání majetku CKP PVT pro zabezpečení kupónové privatizace. Inventarizace zapůjčeného majetku CKP (výpočetní technika, základní a systémové programové vybavení, telekomunikační prostředky a prostředky organizační a informační techniky) byla prováděna PVT po etapách k 30. 9. 1994, přestože výsledný fyzický stav majetku je udáván k 30. 12. 1994. Inventurní soupisy k 30. 9. 1994 a k 30. 6. 1995 nejsou podepsány členy inventarizační komise ani jinou osobou odpovědnou za provedení inventarizace. Jsou v nich vykazovány hospodářské prostředky, které byly uvedeny v "inventurní evidenci" jako odcizený majetek CKP z jednotlivých registračních míst PVT, a to již k 30. 6. 1993.

Z předložených podkladů PVT a CKP bylo zjištěno, že stav majetku CKP, a tím i výše inventarizačního rozdílu byly zkresleny nejen uváděním již odcizeného majetku v inventurních soupisech, ale i tím, že CKP vyřazoval z evidence majetku pouze ty odcizené prostředky, které mu byly prostřednictvím PVT uhrazeny Českou pojišťovnou. Ostatní odcizené hospodářské prostředky ponechával i nadále v evidenci majetku CKP.

V "inventurní evidenci" odcizeného majetku CKP nebyly rovněž uváděny za jednotlivá období roků 1993 a 1994 stejné odcizené hospodářské prostředky.

Důsledkem výše uvedených nedostatků je vykázaný inventarizační rozdíl (manko) k 31. 12. 1994 ve výši 3 100 692 Kč. Vzhledem k tomu, že se podle ustanovení čl. XIV odst. 2 (příloha č. 2 - Úvod) výše uvedeného Opatření účtují manka vždy do nákladů organizace, do-

šlo nezaúčtováním skutečné výše inventarizačních rozdílů ke zkreslení nákladů CKP k 31. 12. 1994 o více než 3 100 tis. Kč;

5. ustanovení § 6 písm. d) vyhlášky č. 119/1988 Sb. (viz citace v bodě 3), dále ustanovení čl. IV odst. 1 smlouvy uzavřené dne 19. 3. 1992 mezi CKP a uživateli PVT a PVT Bratislava, kde je mj. stanoveno:

"Každý z uživatelů je ... povinen majetek, který mu je ... přenecháván k užívání, řádně udržovat, chránit jej před poškozením, ztrátou nebo zničením ...",

a čl. V odst. 1 výše uvedené smlouvy, který mj. ukládá:

"Každý z uživatelů je povinen pro celou dobu účinnosti této smlouvy ... pojistit veškerý majetek, který mu je touto smlouvou přenecháván k užívání."

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené povinnosti nebyly důsledně plněny jak CKP jako vlastníkem hmotného investičního majetku, tak i PVT, který uvedený majetek od CKP převzal k dočasnému užívání. Tyto skutečnosti prokazuje jednak nesprávně vedená účetní evidence investičního majetku CKP, kde organizace vykazuje na účtech 013 - Software a 022 - Stroje, přístroje a zařízení majetek, který byl ve skutečnosti již z jednotlivých registračních míst PVT odcizen, tak i nepostačující ochrana majetku CKP u jednotlivých registračních míst PVT, kde byla k 31. 12. 1994 odcizena výpočetní technika v hodnotě 2 825 315 Kč.

Nepojištěný majetek CKP v hodnotě 172 129 Kč byl v únoru 1994 odcizen v registračním místě PVT č. 31104 - Olešská 2295 v Praze 10. Náhradu ve výši 49 347 Kč uhradil PVT na základě vlastního odhadu v červnu 1995 CKP;

6. ustanovení § 7 odst. 1 a 3 a § 35 zákona č. 563/1991 Sb., kde se mj. stanoví:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem ..."

"Opravy v účetních dokladech ... a v ostatních účetních písemnostech nesmějí vést k neúplnosti, neprůkaznosti a nesprávnosti účetnictví."

O d ů v o d n ě n í:

V roce 1995 zaúčtovalo CKP na vrub účtu 549 - Jiné ostatní náklady a ve prospěch účtu 389 - Dohadné účty pasivní částku 537 127,09 Kč. Tato částka byla proúčtována jako proplacení služeb MF a PVT poskytovaných CKP a výše byla stanovena jako rozdíl mezi plánovaným a skutečným čerpáním rozpočtu CKP, bez propočtu (kvalifikovaného odhadu) výše smluvních závazků.

Údaje uváděné CKP jako plnění příjmů a výdajů (rozsah počtu roku 1994 a 1995) pro potřeby zřizovatele (MF) se neshodují s údaji vykázanými v účetnictví CKP. Za rok 1994 byl zjištěn rozdíl u příjmů mezi účetnictvím a vykázaným plněním rozpočtu ve výši 33 325 tis. Kč (příjmy za užívání majetku) a rozdíl u výdajů ve výši 86 049 tis. Kč (hodnota prodaného zboží, provize z prodeje, časové posuny). Za I. pololetí 1995 činil rozdíl u příjmů celkem 3 508 tis. Kč a u výdajů 148 476 tis. Kč. Rozdíly vznikly ze stejných důvodů jako v roce 1994. CKP tak neuvádělo ve svých zprávách o plnění rozpočtu všechny své příjmy a výdaje. Tuto skutečnost již konstatovala i kontrolní akce č. 36/93 - viz Věstník NKÚ, ročník II, částka 2, str. 93 (dále jen "minulá kontrola").

V objednávce CKP č. 082/94 ze dne 18. 1. 1994 u PVT na přípravu seznamu akcií akciových společností byla stanovena cena ve výši 2 450 Kč za jednu akciovou společnost. Na objednávce byla tato cena upravena rukou připsanou poznámkou "bez DPH", aniž by bylo uvedeno, kdo a kdy opravu provedl. Bez uvedených náležitostí byla neprůkazným způsobem též uvedena i u fakturované částky PVT ve výši 2 194 tis. Kč poznámka: "Proveřeno 853 a. s." Ani počet akciových společností, ani fakturovaná cena za realizaci objednávky tak nejsou průkazné. Na poskytování technického servisu v pozáruční době na výpočetní techniku uzavřelo CKP v roce 1993 s PVT smlouvu č. CKP/1064/D/93. Bez příslušných náležitostí, které by prokazovaly věcné plnění (označení registračních instalačních míst, jaké komponenty výpočetní techniky a v jaké ceně byly vyměněny, rozpis provedených prací apod.), byly uhrazeny v roce 1994 a 1995 faktury PVT ve výši 45 500 tis. Kč. V důsledku chybějících náležitostí nebylo možné kontrolně ověřit oprávněnost ani hospodárnost úhrad příslušných faktur.

Na základě uzavřené smlouvy s PVT ze dne 10. 6. 1993 hradilo CKP faktury za činnosti vykonávané registračními místy zabezpečujícími přípravu a zpracování II. vlny kupónové privatizace ve výši 73 685 tis. Kč měsíčně. Přestože uvedená cena mohla být podle ustanovení čl. 4 odst. 4 smlouvy zvýšena pouze zhodnocením růstu nákladů během druhého pololetí 1993, byla bez průkazného doložení růstu nákladů zvýšena cena na základě nově uzavřeného dodatku smlouvy s PVT ze dne 9. 12. 1993 na 77 759 tis. Kč měsíčně a zvýšením o 5% DPH na 81 647 tis. Kč měsíčně a takto i fakturována a hrazena.

CKP neehospodárně vynaložilo finanční prostředky ve výši 146 522 tis. Kč úhradou faktur PVT za činnost registračních míst do listopadu 1995, přestože jejich činnost byla rozhodnutím ministra financí ukončena k 31. 7. 1995. Přitom fakturované částky nebyly doloženy věcným plněním, tj. rozpisem prováděných prací;

7. ustanovení čl. II bod 6 smlouvy mezi FNM a CKP ze dne 21. 9. 1993, kde je uvedeno:

"Ke dni svého zániku Centrum v souladu s § 23 odst. 3 zákona č. 92/1991 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) zúčtuje příjmy z prodeje kupónových knížek a kupónových známek a po odečtení nákladů spojených s provedením kupónové privatizace výtěžek převede na Fond."

žek a kupónových známek a po odečtení nákladů spojených s provedením kupónové privatizace výtěžek převede na Fond."

O d ů v o d n ě n í :

CKP nesplnilo svůj závazek vyplývající ze smlouvy s FNM a ke dni svého zániku nezúčtovalo příjmy z prodeje kupónových knížek a známek a nepřevadlo je na Fond. Ve smlouvě, kterou uzavřelo s SCP, bylo sjednáno, že k vyřazení čistého výnosu s FNM dojde až k datu 29. 2. 1996. Toto ujednání smlouvy není právně relevantní, neboť smlouva byla uzavřena s jiným subjektem než smlouva původní. Ke změně obsahu smluvního vztahu s FNM mohlo dojít pouze s jeho souhlasem.

B. Středisko cenných papírů:

1. nedodrželo povinnost vyplývající z ustanovení čl. V odst. 2, 3 a 4 Statutu, která stanoví:

"Organizační strukturu, funkční a pracovní náplně pracovníků a jejich vzájemné vztahy stanoví organizační řád Střediska cenných papírů."

"Organizační řád stanoví pravomoc a odpovědnost pracovníků Střediska cenných papírů."

"Organizační řád vydá ředitel."

O d ů v o d n ě n í :

SCP je příspěvková organizace zřízená MF ČR dne 29. 12. 1992. Vzhledem k tomu, že organizační řád byl vydán až dne 1. 6. 1994, tj. 17 měsíců po zřízení organizace, nebyla do té doby vymezena organizační struktura, náplně činnosti organizačních celků, řízení organizace a stanovena pravomoc a odpovědnost pracovníků SCP;

2. porušilo ustanovení § 23 odst. 3 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, které ukládá:

"Čistý výnos z prodeje kupónů se převede na Fond."

O d ů v o d n ě n í :

SCP uhradilo podle smlouvy ev. č. SCP/1557/D/93 náklady spojené s povinností předat do vlastních rukou majiteli účtu výpis z tohoto účtu k 31. 12. 1993 s termínem do 31. 1. roku následujícího. Finanční prostředky na tuto činnost ve výši 120 mil. Kč poskytlo CKP. SCP prostředky na tuto činnost nepotřebovalo, protože část nákladů hradilo z vlastních prostředků. SCP poskytnuté prostředky uložilo dne 18. 11. 1993 na termínovaný vklad u Banky Bohemia. Po úhradě části výdajů ve výši 64 mil. Kč zůstaly tyto finanční prostředky ve výši 56 mil. Kč na termínovaném vkladu, včetně úroků z termínovaného vkladu ve výši 3,42 mil. Kč. Zbývající náklady byly hrazeny z běžných účtů SCP. Tímto postupem SCP finanční prostředky ve výši 56 mil. Kč a úroky z nich pro zajištění této činnosti nepoužilo v souladu s účelem poskytnutí. Důsledkem je krácení majetku FNM.

Rozhodným datem pro vypořádání čistého výnosu kupónové privatizace připadajícího FNM z prodeje kupónových knížek a kupónových známek se nestalo datum ukončení činnosti CKP, tj. den 31. 12. 1995, jak stanovila smlouva mezi FNM a CKP ze dne 21. 9. 1993 (viz část A bod 7). MF zrušilo příspěvkovou organizaci CKP ke dni 31. 12. 1995. Práva a povinnosti byly převedeny ke dni zrušení na SCP. Dne 2. 1. 1996 vydal ředitel SCP "Opatření" č. j. SCP-4004/S2-96 k realizaci smlouvy s CKP (viz odůvodnění k bodu A7), kde ukládá:

"Závěrečný termín v účetním uzavření roku 1995, provedení auditu firmou BDO a převodu čistého výnosu z kupónové privatizace na FNM je den 29. 2. 1996."

K tomuto kroku, kterým bylo vypořádání s FNM odloženo o dva měsíce, nebyl ředitel SCP oprávněn.

Z dalších dokladů vyplývá, že úroky z účtů CKP po 1. 1. 1996 ve výši 5 305 729,14 Kč a případná nedočerpaná část dohadné položky podle bodu 2 čl. III smlouvy mezi CKP a SCP ze dne 20. 12. 1995 se stávají odměnou za činnost SCP. Tyto prostředky jsou součástí výnosů FNM, neboť nejsou nákladem na činnost CKP. Vypořádání zbývajících částí čistého výnosu s FNM tedy nebylo následnickou organizací SCP ukončeno ani k datu ukončení činnosti CKP, ani k 29. 2. 1996;

3. porušilo ustanovení § 21 odst. 1 písm b) a c) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, ve znění pozdějších předpisů, které mj. ukládá:

"Příspěvková organizace zřizuje tyto fondy: ...

b) rezervní fond,

c) fond odměn, ..."

O d ů v o d n ě n í :

SCP jako příspěvková organizace nezřídilo v roce 1994 uvedené fondy, neprovedlo na ně koncem roku zálohové převody finančních prostředků ani neprovedlo po schválení účetní závěrky zřizovatelem doúčtování přídělů na tyto fondy. Nezřízením fondů a nepřidělením finančních prostředků do rezervního fondu a fondu odměn byl neoprávněně navýšen hospodářský výsledek, který v roce 1994 dosáhl výše 96 408 tis. Kč;

4. porušilo ustanovení § 7 odst. 1, § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., která mj. ukládají:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

"Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."

"Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy ...; tyto stavy se zaznamenávají

v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace."

O d ů v o d n ě n í :

Uvedená ustanovení porušilo SCP tím, že:

- při inventarizacích k 30. 6. 1994 a k 31. 12. 1994 nebyly inventurní soupisy podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace;
- v inventurních soupisech k 30. 6. 1994 nebylo uvedeno programové vybavení v hodnotě 1 080 tis. Kč převzaté organizací v dubnu a květnu 1994;
- v soupisech majetku k 30. 6. 1994 nebyl uváděn veškerý hmotný investiční majetek, nebyly uvedeny zejména prostředky výpočetní techniky v pořizovací ceně větší než 1 057 tis. Kč;
- při inventuře majetku SCP k 30. 6. 1994 nebyl fyzický stav majetku vůbec zjišťován, v inventurních soupisech je uveden pouze účetní stav majetku podle jednotlivých účtů;

5. porušilo ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky č. 119/1988 Sb., které mj. ukládá:

"Organizace jsou povinny ... :

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ..."

O d ů v o d n ě n í :

Uvedená ustanovení porušilo SCP tím, že nedodrželo základní povinnosti organizace při hospodaření s majetkem, to je vést úplnou a správnou evidenci, řádně zařazovat hmotný investiční majetek do používání, s uvedením čísel zápisů a čísel účetních dokladů, přiřazení k útvaru a způsobu jeho využití. SCP rovněž neuvádělo datum přejímání řízení a datum, jméno a příjmení, funkce a podpis pracovníka, který majetek převzal. Jednalo se např. o převzetí počítače RANDOM-PC AT 80386 v pořizovací ceně 51 271 Kč, převzetí aplikačního programového vybavení v databázovém systému FoxPro 2.0 v pořizovací ceně 1 029 000 Kč a převzetí softwaru Recognita PLUS II OCR v pořizovací ceně 26 670 Kč.

C. MF ve vztahu k CKP a SCP nesplnilo povinnosti vyplývající z:

1. ustanovení č. 2 a č. 3 odst. 3 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem ČSFR, kde je stanoveno:

"V případě rozporu mezi právními předpisy České republiky vydanými před zánikem České a Slovenské Federativní Republiky a předpisy uvedenými v čl. 1 odst. 1 téže právní síly, se postupuje podle právního předpisu České republiky."

"Působnost ústředních orgánů státní správy České a Slovenské Federativní Republiky zánikem České a Slovenské Federativní Republiky přebírají ústřední

orgány státní správy České republiky, které jsou podle předpisů o působnosti ústředních orgánů státní správy České republiky podle povahy věci k tomu zřízeny nebo jimž je tato působnost podle povahy věci nejbližší. V pochybnostech rozhodne vláda České republiky nařízením."

O d ů v o d n ě n í:

MF jako následnická organizace FMF nestanovilo CKP nový systém finančního hospodaření příspěvkové organizace, který by odpovídal příslušným ustanovením zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláše MF ČR č. 205/1991 Sb. Na rozpor mezi zásadami finančního hospodaření CKP a platnými předpisy upozorňoval již kontrolní závěr z minulých kontrol NKÚ tohoto subjektu.

Finanční hospodaření nebylo upraveno zejména na úseku hmotné zainteresovanosti, jejíž základ spočívá v úsporách výdajů ve vztahu k úkolům a ukazatelům státního rozpočtu, které má stanovovat zřizovatel, na úseku sdružování prostředků na činnost, pro kterou byly tyto prostředky určeny, a na hospodářskou činnost provozovanou mimo hlavní činnost.

Důsledkem těchto nedostatků bylo nehospodárné vynakládání finančních prostředků CKP, jako např. požární servis výpočetní techniky, příprava a zpracování kupónové privatizace a odprodej výpočetní techniky;

2. ustanovení § 2 písm. b) a § 3 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, která ukládají povinnost orgánům státní správy zajistit ve své působnosti provádění kontrolní činnosti:

"Státní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají ... ostatní ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy v rozsahu stanoveném zvláštními zákony ..."

"Státní kontrolou se pro účely tohoto zákona rozumí kontrolní činnost orgánů uvedených v § 2 tohoto zákona zaměřená na hospodaření s finančními a hmotnými prostředky České republiky a plnění povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů nebo uložených na základě těchto předpisů."

a ustanovení č. V odst. 5 Statutu SCP, které mj. ukládá:

"Kontrolu Střediska cenných papírů v rozsahu kontrolní působnosti zřizovatele ... plní ministerstvo jako zřizovatel."

O d ů v o d n ě n í:

MF neprovádělo důsledně kontrolní činnost včetně povinností s tím souvisejících, což dokazují zjištěné nedostatky v hospodaření organizací:

- neplnění příjmů a nehospodárné vynakládání finančních prostředků u CKP,
- u SCP při uzavření smlouvy s CKP ev. č. SCP-37380/S3311-95, kde v čl. III byly jako odměna za činnost SCP prohlášeny jednak úroky plynoucí z účtů CKP po 1. 1. 1996 a také případná nedočerpaná část dohadné položky podle bodu 2 smlouvy, tj. rozdíl mezi plánovaným a skutečným čerpáním rozpočtu vlastní režie CKP. Tyto finanční prostředky byly čistým výnosem prodeje kupónů, který měl být převeden na FNM; další nedostatky se projeví na úseku schvalování rozpočtu roku 1994 a 1995 a při plnění povinnosti zřízení fondů příspěvkové organizace.

Závěr:

Zjištění v kontrolní akci doložila, že stav hospodaření, hospodárnost, nakládání s finančními prostředky SCP i CKP se od minulých kontrol výrazně nezlepšily.

Nezvyšila se frekvence kontrol ze strany MF jako zřizovatele obou organizací, ani se kontrola neprohloubila, a to ani jako důsledek kontrolních zjištění minulých kontrol NKÚ v těchto organizacích.

Bylo rovněž zjištěno, že do dne zahájení kontroly, tj. do 26. 6. 1995, neaktualizovalo MF Statut CKP vydaný FMF pod č. j.VIII/2-19518/91 dne 21. 9. 1991, přestože se v čl. III odst. 1 uvádí, že finanční hospodaření Centra bude zvlášť upraveno ve smyslu vyhlášky FMF č. 150/1991 Sb., která byla zrušena ústavním zákonem č. 542/1992 Sb., o zániku České a Slovenské Federativní Republiky, nahrazena vyhláškou MF ČR č. 205/1991 Sb. Jednalo se o nedostatek, který byl zjištěn již minulou kontrolou.

MF nereagovalo ani na skutečnost, že SCP jakožto právní nástupce CKP nevypořádalo veškeré prostředky s FNM.

Provedená kontrola dále poukázala na významné nedostatky v právní úpravě podmínek činnosti tohoto typu organizací.

Častá jsou zjištění, že činnost těchto organizací se nesrovnává s chápáním pojmu "hospodárnost při nakládání s prostředky". Důsledky nehospodárného postupu, je-li realizován formou smluvního vztahu na základě obchodního zákoníku, jsou již neodstranitelné.

Např. CKP v průběhu své existence výrazně zvyšovalo platby za práce a služby mu poskytované, bez kvantifikace potřeb, bez analýzy výše dopadu cenových změn, bez vyčíslení důsledků organizačních změn apod. Práce, které jednoznačně souvisely s realizací projektu kupónové privatizace (např. práce s akciovými společnostmi dle objednávky č. 082/94), byly realizovány jako vícepráce mimo platební kalendář. Obdobně bylo nehospodárné uhrazení závěrečných oznámení investorům taktéž mimo platební kalendář, neboť šlo o jednu ze základních součástí projektu kupónové privatizace.

**Přehled plateb CKP uskutečněných v letech 1994 a 1995 PVT v rámci platebního kalendáře,
za pozáruční servis a další platby (v tis. Kč)**

Období	Platby dle platebního kalendáře smlouvy o zabezpečení kupónové privatizace	Platby za pozáruční údržbu výpočetní techniky	Další platby	Celkem
1994				
Leden	81646	2200	0	83846
Únor	81646	2200	10105	93951
Březen	81646	2200	2194	86040
Duben	81646	2200	0	83846
Květen	81646	2200	36803	120649
Červen	81646	2200	21531	105377
Červenec	81646	2200	17219	101065
Srpen	81646	2200	197	84043
Září	81646	2200	16126	99972
Říjen	81646	2200	1642	85488
Listopad	81646	2200	12578	96424
Prosinec	81646	2200	10171	94017
1995				
Leden	72058	2200	8997	83255
Únor	72058	2200	0	74258
Březen	72058	2200	223	74481
Duben	72058	2200	21102	95360
Květen	72058	2200	0	74258
Červen	72058	2200	222	74480
Červenec	72058	2200	0	74258
Srpen	55058	2200	0	57258
Září	30488	2200	222	32910
Říjen	30488	0	0	30488
Listopad	30488	0	0	30488
Prosinec	6100	0	0	6100
Celkem	1636780	46200	159332	1842312

Definování pojmu "hospodárnost" spolu s upřesněním významu povinnosti "prokazování uskutečněných výdajů" bude vhodné zařadit do předpokládané novely

rozpočtových pravidel s cílem zpřísnění podmínek pro jednání státních orgánů a organizací při nakládání s finančními prostředky.